

ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАРИ БУЗҒИНЧИ ҒОЯЛАРГА ҚАРШИ

Н.Бахриддинова¹,
Нуриддинов Валиниёз².

ЖДПУ тютори¹,
Талаба 522-21 гуруҳ талабаси².
<https://doi.org/10.5281/zenodo.7267493>

Annotatsiya

Мамлакатимиз ҳудудида бузғунчи ғояларни йўқ қилишга қаратилган ислохатлар

Kalit so'zlar: Ислом Каримов сўзлари, ёшларга берилган имкониятлар, тинчлик

“Ёшлик бебошлик эмас... Илмга, ижодга, кашф этишга интилиш олийжаноб интилишдир.”

И.А.КАРИМОВ

Йиллар... улар шундай бешавқатки, у на замонни, на маконни аяб ўтирмайди. Мустаҳкам қояларни емиради, забардаст обидаларни мавҳ этади. Асрий вулқонларни уйғотиб, уммонларни қуритади... вақт чексиз фазонинг якка-ю ягона, қудратли хукмдори.

Ўзбекистон ёшлари бузғунчи ғояларга қарши шиёри остида ҳар йили юртимизда тарғибот ва ташвиқот ишлари олиб борилади. Бундан кўзланган асосий мақсад ёшларимизни туғри йўлдан адашмаслик ва ёмон илатларни авж олишини чеклаш каби фикрлар туб замирида ётади. Биринчи Презендетимиз Ислом Каримов ёшларимиз ҳақида нутқ сўзлаганда шундай деган эдилар. „Биз ёшларимизни ҳимоя қиламиз. Агар биз ёшларимиз онгида бўшлиқ қилсак бу биз учун кечирилмас гуноҳ бўлади. Ёшларимизни болаларимизни ҳеч кимни қулига бермаймиз, ўзимиз тарбиясини шакиллантирамиз ўз қулимиз билан нимага деганда бу бизни фарзандимиз. Нега биз қандайдир ақидапарастлар ёвуз ният билан юрган одамларни қулига фарзандимни беришим керак. Мени фикримч Ўзбекистонда яшаётган миллион миллион ёшлар мени болам ўзимни фарзандимъ дея такидлаган эдилар.

Бузғунчи ғоялар бунёдкор ғояларга зид болган ёвузлик ва жаҳолатга хизмат қиладиган ғоялар мажмуйини ифодаладиган тубида ёвузликни ва қабиҳликни тарғиб қилувчи, эзгу фикир ва ғояларни йўқга чиқарувчи, мамлакатларни тааназулга юз тутувчи ғоялардир.

Тинчлик бебаҳо неъмат демакдир. Тинчлик ва осойишталикга эришиш жуда кўп меҳнат ва ҳаракат натижасидир. Лекин шу тинчликни кўролмайдиган ёвуз илатлар ҳам бор бу илатлар экстремизм ва терроризм ҳисобланади. Ҳозирги кунда бузғинчиликни тарғиб қилиш ва ғояларни ёйишда энг авж олган гуруҳ терроризмдир. Терроризм ўз ғояларни тарғиб қилиш мақсадида ижтимоий тармоқларда **YOU TUBE, TIK TOK, TELEGRAM**

тармоқларида ёшларни фикрини ўз домига тортиб ўзларини қабих ишларини амалга ошириш мақсадида тарғибот ишларини олиб боришади. Терроризм ғоялари бузгунчи ғоялар булиб инсониятни таназулга юз тутишини тарғиб қилувчи гуруҳлардир. Ҳозирги кундаги ижтимоий тармоқлардаги маълумотларни 70-75% бузғинчи ғоялар ҳисобланади. Дунёда экстремизм қуролли тўқнашувлар, қон тўкишлар жоҳиллик ва залолат мурасизлик адолатсизлик каби ҳолатларга гувоҳ бўлябмиз. Ўзбекистон чуқур тарихий ва исломий маданият ва марифатни дунёга ёйишга етарли имкониятга эга шу боисдан ҳам ҳозирги кунда терроризм ва бузғунчи ғояларга қарши энг муваффақиятли кураш олиб бораётган юрт Ўзбекистондир.

Навбатдаги тилга олинадиган мавзу эса гиёҳвандлик... Гиёҳ... у ҳаёт белгиси. Бутун тирикликнинг дастлабки нишонаси. У жонзотларни тўйдиради, инсониятга шифо беради. Табиат айнан мана шундай митти-митти гиёҳлардан бошланди. Гиёҳлар униб чиқиши – табиатнинг уйғониши, ҳаётимизга баҳор кириб келганлигининг нишонаси. Аммо гиёҳвандлик... деймиз. Келинг, фикримизни илмий асосларга таяниб Бу иллат ҳаётбаҳшлик тушунчаларига умуман ёт. Бу иллатнинг замирида минг-минглаб тажоввузлар, ўғириликлар, қасд қилишлар, зўравонликлар содир бўлмаган давом эттирамиз. Бу халқ тилида наркомания, бангилик деб юритилади. Бу дегани наркотик моддаларга ўрганиб қолиш, аниқроғи тиббий ёки синтетик захарли моддалар (айрим дори Ўзбекистон ёшлари бузғунчи ғояларга қарши илмий мақолалар тўплами 8 моддалар)ни вақтинча ёки сурункали истемол қилиш. Гиёҳвандлик организмнинг соматик ва рухий ҳолатининг чуқур ўзгаришига сабаб бўлади. Гиёҳвандликда ўзини тўхтатиб бўлмайдиган даражада гиёҳванд моддаларни истеъмол қилиш майли пайдо бўлади, рухий ва жисмоний боғлиқлик ортиб боради. Гиёҳвандлик аста секин бошланиб, сурункали давом этади. Гиёҳванд моддалар дастлаб хушнудлик, димоғчоғлик, хотиржамлик ҳиссини уйғотиб, кайф қилдиради. Кейин бора-бора бу касалликка айланади. Онгли равишда кайф қилиш мақсадида гиёҳвандликка одатда иродаси кучсиз, ўзини тия олмайдиган, ўткир сезгиларни ўзида синаб кўришга қизиқувчан, руҳан заиф, худбин, кишилар ёшлар тарбиясидаги нуқсон ва камчилик, гиёҳванд моддаларни истеъмол қилувчи катта ёшдагиларга тақлид, оиладаги носоғлом муҳит, гиёҳвандликка мубтало бўлганларда ҳасталик борган сари кучая бориб, одатда, кутилмаган ёмон оқибатларга олиб келади. Гиёҳвандлик эйфориясида, яъни кайф чоғликда икки босқич кузатилади: қисқа муддатли – 1-5 дақиқа давом этадиган ўткир ҳиссиётли босқичи, (хақиқий эйфория) ва узоқ (1-3 соат) чўзиладиган бўшашиш, тинчланиш даври. Бу босқичларнинг қисқа ёки узоқ бўлиши гиёҳванд модда қабул қилганга ва миқдорига боғлиқ. Гиёҳвандликнинг ҳамма тури ҳамма гиёҳвандлик синдромининг шаклланишига олиб келади. Бу синдромнинг

ривожланиши ҳам уч босқич фарқланади: 1) гиёҳванд моддага нисбатан организм реактивлигининг ўзгариши ва руҳий боғланишнинг пайдо бўлиши. 2) ҳумор (абстинент) синдроми кўринишида жисмий боғланишнинг юзага келиши. 3) организмнинг барча тизмларининг заифлашиши (толерантликнинг пасайиши, яъний гиёҳванд моддаларнинг аввалги миқдорини кўтара олмаслик, ҳуморнинг сукрункали давом этиши ва айрим ҳолларда полинаркаманиянинг вужудга келиши) гиёҳвандликнинг ҳамма турида ҳам организм захарланади ва у жуда оғир кечади.[2] Шунингдек, бу иллатнинг дастлабки куртаклари носоғлом муҳитда тарбия топиш жараёни билан бевосита шакллана бошлайди. Маълумот ўрнида бир воқеани баён қилиб ўтмоқчиман. Мен автобусда кетаяпман. Ўриндиқда икки аёл суҳбатлашиб кетаяпти. Улар шундай образли қилиб гаплашишяптики, ўзларини автобусда эмас, худди театр сахнасида роль ижро этаётгандек тутар эдилар

Ҳозирги кунда дунёда юз бераётган бузғунчи ғоялар қўпарувчилик ва террор ишлари айнан ёшлар қўли билан амалга оширилаётгани ачинарли ҳолат. Ёшлар терроризм гуруҳларини нишони бўлиб қолаётганини сабаби эса ҳар жавҳада ёшлар етакчи ўринларда туриши ва тез ишонувчан ҳамда қизиқонлиги бўлиб бу қабиҳ гуруҳ вакилларига айти қулайлик туғдирмоқда. Бугунги кунда динимизни инсонпарварлик гўяларини тарғиб этиш залолатга қарши маърифат тамойили асосида униб ўсиб келаётган ёшларимизни соғлом эътиқод йўлида тарбиялаш касб этиб келмоқда.

Бузғинчи ғояларни бартараф этишни энг мақул йўли эзгуликдир. „Авестў“ китобида бежизга эзгу сўз, эзгу фикир, эзгу амал шиор булиб ҳизмат қилмаган. Биринчи Презедентимиз Ислон Абдуғаниевич Каримов ҳам Фикирга қарши фикир ғояга қарши ғоя жаҳолатга қарши маърифат билан жавоб бериш керак деб кўп такидлаган эдилар. Маънавияти етук онгида бушлиқ йўқ ёшлар ва ўсмирларни йўлдан адаштиршни иложи йўқ. Чунки унинг онги эзгулик тинчлик осойишталик ватанга муҳаббат дарёлари билан суғорилиб лиммо-лим тўлиб бузғинчи ва қабиҳ ғояларга ўрин қолмайди ва онгини захарлай олмайди.

Ёшларимизга ҳозирги кунда берилган имкониятлардан кенг ва самарали фойдаланиш зарурлиги омавий ахборот воситалари ва тадбир намоишларда тарғибот қилинмоқда. Бизга берилган кенг имкониятлардан фойдаланиб интернет ва бошқа омавий ахборот воситаларидан тўғри мақсадда фойдаланилса ёвузлар ёшларни ўз домига торта олмайди ва улар ўз ўзидан йўқ бўлиб кетишади. Жамиятда ёшларни бузғунчи гўялардан сақлаш ва ҳоли тутиш учун мактаб ва ўқув юртларида ватанпарварлик руҳида тарбиялаш жамиятга керакли шахс ватани қадирлайдиган етук инсон қилиб тарбиялаш ўқитувчи деб аталмиш зукко шахсларни зиммаларига муқим юклатилган. Бизга берилган имкониятларни ва Юртбошимиз Ш.Мирзиёев берган ишончини оқлаш

бизни вазифамиз ҳисобланиб, ватанимизга қаратилган ёвуз бузғунчи ғояларни йўқ қилиб ўзимизни ақлий фаолиятимиз билан жамиятда ўз ўрнимизни топиб келажакда ёшларни ўз йўлларида тоймай юртимизга етук кадир ва ватанпарвар шахс қилиб тарбиялаш бизни мақсадимиз бўлиши керак

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. **И.Каримов;** „Юксак маънавият енгилмас кучъ“
2. Кушбаков К. —Ўзбекистонни ривожлантириш стратегияси. Фуқаролик жамияти||. –Тошкент 2018. Б.126.
3. *Халқ сўзи*; газетаси